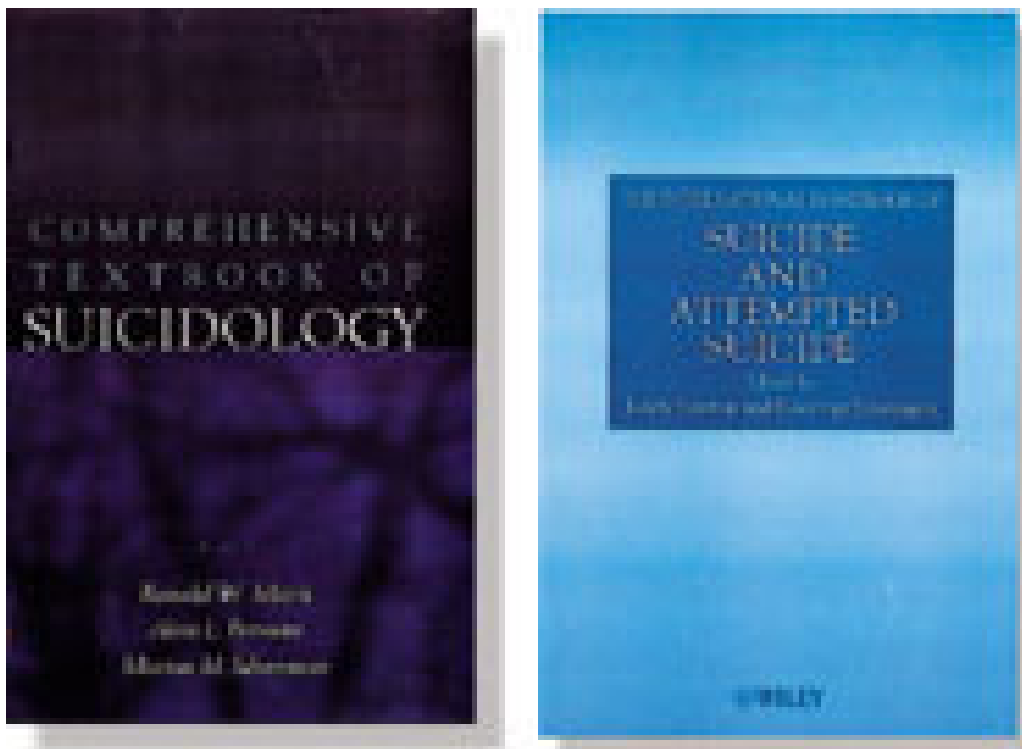

Standardverk i suicidologi

BOKOVERSIKT



Den økte interessen for suicidologi de senere årene er tydelig på mange områder. Nå foreligger to nye omfattende bøker i faget – utgitt omtrent samtidig. Den ene er et europeisk prosjekt med internasjonal profil: The international handbook of suicide and attempted suicide. Selv om bortimot halvparten av de 69 bidragsyterne er fra Europa, inkludert de to redaktørene, rommer forfatterlisten også navn fra f.eks. Kina, India, Israel, Sør-Afrika og Cuba. Norge er imidlertid ikke representert, men Sverige og Danmark har tre bidragsytere hver.

Den andre boken, Comprehensive textbook of suicidology, er et amerikansk prosjekt med til sammen 19 forfattere, hvorav de tre redaktørene har skrevet mesteparten. Den amerikanske dominansen preger også innholdet, og boken fremstår som mindre internasjonal.

Begge bøkene har mange tabeller, gode stikkordregistre og lister over forfattere som er sitert. I den amerikanske boken er alle referanser samlet bakerst, mens i den europeiske følger litteraturen etter hvert kapittel. Alle kapitler har

sammendrag, og et sympatisk trekk ved den amerikanske boken er at etter hvert kapittel listes opp anbefalinger til videre lesing med en liten vurdering av hvert forslag.

En måte å teste ut et oppslagsverk på, er å sjekke om det gir svar på et knippe spørsmål. Svarene kan illustrere noen sentrale poenger. Hva sier bøkene om f.eks. selvmord blant leger? Den europeiske boken henviser til en grundig og autoritativ litteraturoversikt publisert i 1996 (1). Denne artikkelen dokumenterte forhøyede selvmordsrater, særlig for kvinnelige leger. Men i den amerikanske boken blir ikke oversiktsartikkelen nevnt. Forfatteren drøfter spørsmålet over to sider og lar det bli stående mer åpent. Amerikanerne omtaler norske forhold ved å vise til psykiateren Herbert Hendins bok *Suicide and Scandinavia* fra 1964. På begrenset plass er det neppe rimelig å fremheve denne boken for å analysere selvmordsatferd i Norge i dag. Forholdene i vårt land utlegges bl.a. slik: "In Norway, females are more involved with their children and less is expected from their husbands." I omtalen av Norge trekker den europeiske boken i stedet frem den sterke økningen i selvmordsrate i 1970- og 80-årene.

Litium er et velkjent stemningsstabiliserende middel, og det har vært vanlig å anta at det også har en selvmordsforebyggende effekt. I den amerikanske boken blir dette fastslått som et faktum, mens håndboken gir en mer nyansert fremstilling. Flere studier har vist at pasienter som bruker litium har redusert selvmordsrisiko sammenliknet med andre pasienter med tilbakevendende stemningslidelser. Imidlertid er dette ikke randomiserte studier, slik at pasienter som aksepterer og følger opp litiumbehandling muligens er en selektert gruppe som av andre grunner har lavere selvmordsrisiko. I en lederkommentar i septembernummeret av *Acta Psychiatrica Scandinavica* blir det konkludert at "Available data do not yet allow a definitive answer" (2). Slik skal en oppslagsbok fungere: å lede leseren frem til forskningsfronten.

Samlet sett gir nok den internasjonale håndboken den bredeste innføringen i faget. For eksempel omtaler den amerikanske boken behandling og forebygging i to kapitler, mens håndboken bruker hele 15 kapitler på disse viktige emnene. Men bøkene utfyller hverandre, og både forskere og klinikere vil ha stor nytte av dem begge.

ErlendHem

idsskriftet

LITTERATUR

1. Lindeman S, Läärä E, Hakko H, Lönnqvist J. A systematic review on gender-specific suicide mortality in medical doctors. *Br J Psychiatry* 1996; 168: 274 – 9.
2. Gelenberg AJ. Can lithium help to prevent suicide? *Acta Psychiatr Scand* 2001; 104: 161 – 2.

Publisert: 20. april 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.